

DŽEFRI
ARČER

NAJSTROŽE
ČUVANA TAJNA

Prevela
Eli Gilić

■ Laguna ■

Naslov originala

Jeffrey Archer
BEST KEPT SECRET

Copyright © Jeffrey Archer 2013
All rights reserved.
Translation copyright © 2015 za srpsko izdanje, LAGUNA

SAGA O KLIFTONOVIMA:

Vreme će pokazati

Očevi gresi

Najstrože čuvana tajna

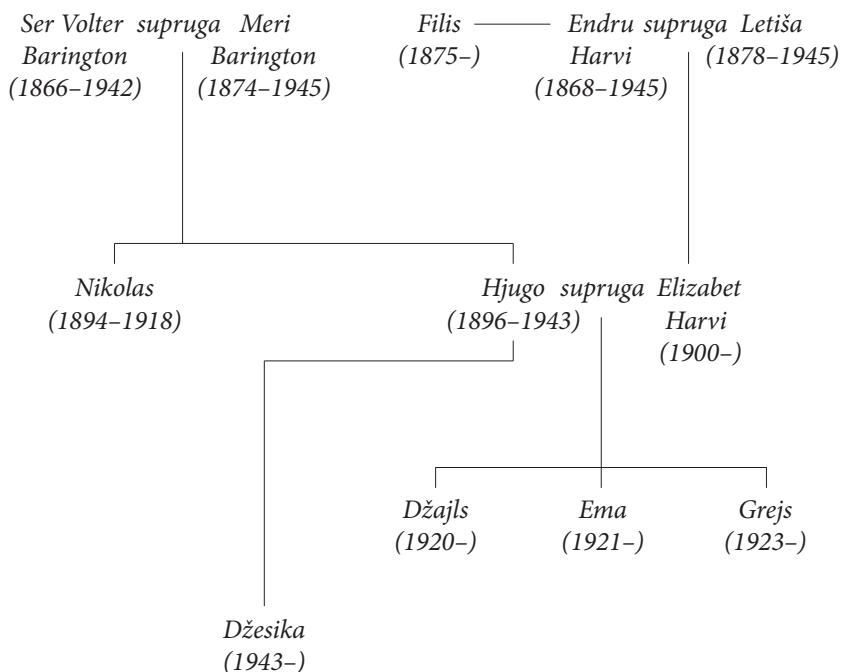
Kupovinom knjige sa FSC oznakom
pomažete razvoj projekta odgovornog
korišćenja šumskih resursa širom sveta.

SW-COC-001767

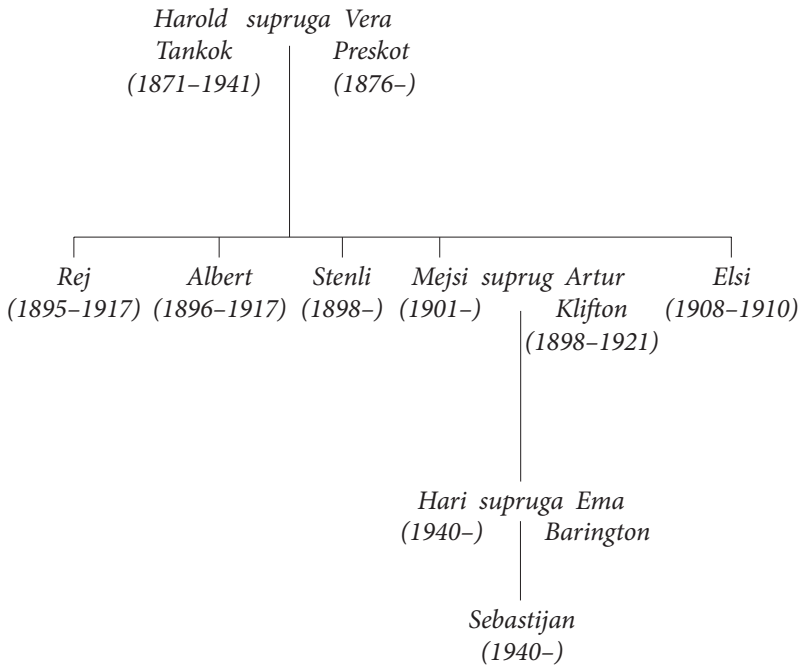
© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Šabnamu i Aleksanderu

PORODICA BARINGTON

PORODICA KLIFTON

PROLOG

BIG BEN OTKUČA četiri puta.

Iako je lord kancelar bio iscrpljen zbog onog što se desilo te noći, još mu je dovoljno adrenalina kolalo telom da nije mogao da zaspi. Uverio je njihova gospodstva da će izreći presudu zahvaljujući kojoj će naslediti staru titulu i veliki porodični posed u slučaju Baringtona protiv Kliftona.

Ponovo je razmotrio činjenice jer je verovao da bi one, i samo one, trebalo da utiču na njegovu konačnu presudu.

Kad je pre četrdeset godina započeo pravničku karijeru, mentor mu je savetovao da odbaci sva lična osećanja, stavove i predrasude prilikom donošenja presude o klijentu ili slučaju. Pravo nije za one koji su nežnog srca ili romantični, istakao je. Međutim, iako se četiri decenije pridržavao tog saveta, lord kancelar je morao priznati da nikad nije naišao na slučaj u kome su argumenti u prilog obema stranama tako uravnoteženi. Poželeo je da je F. E. Smit i dalje živ kako bi ga pitao za savet.

S jedne strane... kako je mrzeo te otrcane fraze. S jedne strane, Hari Klifton se rodio tri nedelje pre svog najboljeg

prijatelja Džajlsa Baringtona: činjenica. S druge strane, Džajls Barington je nesporno zakoniti sin ser Hjuga Baringtona i njegove zakonite supruge Elizabet: činjenica. Ali to ga ne čini ser Hjugovim prvorodenim sinom, a to je suštinska okosnica oporuke.

S jedne strane, Mejsi Tankok je rodila Harija dvadeset osmog dana devetog meseca, a priznala je da je imala avanturu sa ser Hjugom Baringtonom dok su bili na radničkom izletu u Vestonu na Moru. S druge strane, Mejsi Tankok je bila udata za Artura Kliftona kad se Hari rodio i u krštenici nedvosmisleno stoji da je Artur detetov otac. Činjenica.

S jedne strane... lordu kancelaru se misli vratiše na ono što se odigralo u dvorani nakon što se Dom napokon podelio i članovi glasali treba li Džajls Barington ili Hari Klifton da naslede titulu i *sva materijalna dobra*. Setio se reči glavnog službenika kad je objavio ishod krcatom Domu.

„Glasovi u prilog, zdesna: dve stotine i sedamdeset tri. Glasovi protiv, sleva: dve stotine i sedamdeset tri.“

Na crvenim klupama* zavladao je metež. Lord kancelar je prihvatio da mu nerešeni ishod glasanja nametne nezavidan zadatak da odluči ko bi trebalo da nasledi porodičnu titulu Barington, slavnu brodsku liniju, kao i imanje, zemlju i dobra. Da samo budućnost te dvojice mladih ljudi ne zavisi od njegove odluke. Treba li da na njega utiče to što Džajls Barington želi da nasledi titulu dok Hari Klifton ne želi? Ne, ne bi trebalo. Kao što je lord Preston istakao u svom uverljivom govoru sa suparničkih klupa, to bi stvorilo loš presedan, iako bi mu dobro došlo.

S druge strane, ako presudi u Harijevu korist... napokon je zaspao. Probudilo ga je tiho kucanje na vratima u sedam

---

* Poslanici Gornjeg doma sede na crvenim klupama a Donjeg na zelenim. (Prim. prev.)

sati, što je bilo neuobičajeno kasno. Zakukao je i nastavio da žmuri dok je brojao otkucaje Big Bena. Samo ga još tri sata deli od izricanja presude a on još nije odlučio.

Lord kancelar je ponovo jeknuo kad je spustio stopala na pod, obuo papuče i otapkao do kupatila. Premišljao je i dok je sedeo u kadi.

Činjenica. Hari Klifton i Džajls Barington su daltonisti, kao što je i ser Hjužo bio. Činjenica. Daltonizam se prenosi samo ženskom linijom te je to samo puka slučajnost i kao takva se mora odbaciti.

Izašao je iz kade, obrisao se i obukao ogrtač. Zatim je pošao hodnikom zastrtim debelim tepihom do radne sobe.

Lord kancelar je podigao nalivpero i na vrhu stranice napisao imena „Barington“ i „Klifton“ pa stao da beleži stavke u prilog svakom čoveku kao i one protiv njega. Već je ispunio tri strane urednim rukopisom kad je Big Ben otkucao osam puta. Ali on nije bio nimalo bliži rešenju.

Spustio je nalivpero i nevoljno pošao u potragu za hranom.

Lord kancelar je sedeo sam i doručkovao u tišini. Odbio je i da pogleda jutarnje novine uredno savijene na drugom kraju stola ili da uključi radio kako mu neki loše obavešteni voditelj ne bi uticao na odluku. Novine su raspravljale o budućnosti načela nasleđivanja u slučaju da lord kancelar presudi u Harijevu korist dok se činilo da tabloide zanima samo hoće li Ema moći da se uda za voljenog čoveka.

Kad se vratio u kupatilo da opere zube, tas pravde još nije prevagnuo ni na jednu stranu.

Big Ben je upravo otkucao devet puta kad se vratio u radnu sobu i ponovo pogledao beleške u nadi da će jedan tas napokon prevagnuti. Međutim, ostali su savršeno izjednačeni. Ponovo je iščitavao beleške kad ga je kucanje na vratima podsetilo da, koliko god mislio da je moćan, ipak ne može

zaustaviti vreme. Duboko je uzdahnuo, iscepao tri stranice iz beležnice, ustao i nastavio da čita dok je išao hodnikom. U spavaćoj sobi je zatekao svog sobara Ista kako čeka pored kreveta da obavi jutarnji ritual.

Ist je gospodinu vešto skinuo svileni ogrtač pa mu pomogao da obuče belu košulju, još toplu od peglanja. Sledili su uštrkani okovratnik i marama oko vrata. Dok je lord kancelar oblačio crne pantalone, uvideo je da se ugojio nekoliko kilograma otkako je prihvatio nameštenje. Ist mu je potom pomogao da odene dugački crno-zlatni ogrtač pa se posvetio njegovoj glavi i stopalima. Stavio mu je dugačku periku i prineo cipele s kopčama. Tek kad mu je sobar prebacio preko ramenâ zlatni lanac koji je nosilo prethodnih trideset devet lordova kancelara, pretvorio se iz lutke u pantomimi u najveći pravni autoritet u zemlji. Pogledao se u ogledalu i osetio kako je spreman da izađe na pozornicu i odigra ulogu u drami što se odvijala. Šteta što nije znao svoj tekst.

Način kako je lord kancelar tempirao ulaske u severnu kulu Vestminsterske palate i izlaske iz nje zadivio bi nekog starijeg vodnika. U 9.47 čulo se kucanje na vratima i ušao je njegov sekretar Dejvid Bartolomju.

„Dobro jutro, lorde“, pozdravio ga je.

„Dobro jutro, gospodine Bartolomju“, odgovorio je lord kancelar.

„Veoma mi je žao što vas moram obavestiti“, rekao je Bartolomju, „da je lord Harvi noćas preminuo u ambulantskim kolima na putu do bolnice.“

Obojica su znala da to nije tačno. Lord Harvi - deda Džajlsa i Eme Barington - srušio se u dvorani, samo nekoliko trenutaka pre nego što se oglasilo zvono za glasanje. Međutim, obojica su se pridržavala starog običaja: ako poslanik

Gornjeg ili Donjeg doma premine u toku zasedanja, mora se preduzeti puna istraga o okolnostima pod kojima je umro. Kako bi se ta neprijatna i nepotrebna šarada izbegla, pribegava se rečima „preminuo na putu do bolnice“. Taj običaj datira iz vremena Olivera Kromvela, kad je svaka smrt mogla da uključuje prljavu igru jer su poslanici na zasedanjima nosili mačeve.

Lord kancelar se rastužio zbog smrti lorda Harvija, kolege koga je voleo i uvažavao. Poželeo je da ga sekretar nije podsetio na jednu činjenicu koju je urednim rukopisom napisao ispod imena Džajlsa Baringtona; naime, lord Harvi nije stigao da glasa pre nego što se srušio. Da jeste, glasao bi u Džajlsovu korist. To bi rešilo ovo pitanje jednom zasvagda i on bi noćas mirno spavao. Sad se očekuje da on reši to pitanje jednom *zasvagda*.

Zapisao je još jednu činjenicu u korist Harija Kliftona. Kad je prvobitna žalba dospela pred pravne lordove,* glasali su četiri prema tri da Klifton nasledi titulu i, da citira oporuku... *sva materijalna dobra*.

Još jedno kucanje na vratima. Ušao je službenik zadužen da pridržava šlep ogrtača lorda kancelara. Bio je odeven u još jednu odoru nalik onima iz opera Gilberta i Salivana,** što je bio znak da bi drevni obred trebalo da počne.

„Dobro jutro, lorde.“

„Dobro jutro, gospodine Dankane.“

Čim je Dankan podigao šlep dugačkog crnog ogrtača lorda kancelara, Dejvid Bartolomju je istupio da otvori

---

* Engl.: *Law lords* – zakonodavno telo Gornjeg doma ustanovljeno 1876. i ukinuto uspostavljanjem Vrhovnog suda Velike Britanije u oktobru 2009. (Prim. prev.)

** Libretista Gilbert i kompozitor Salivan su zajedno stvorili više opera u viktorskijsko doba. (Prim. prev.)

dvokrilna vrata svečane sobe kako bi njegov nadređeni pošao na sedmominutno putovanje do dvorane Doma lordova.

Poslanici, glasnici i službenici sklanjali su se s puta čim bi videli kako im se lord kancelar približava, starajući se da njegovo napredovanje prema dvorani protekne bez prepreka. Klanjali su se u prolazu, ne njemu, već monarhu koga predstavlja. Išao je hodnikom zastrtim crvenim tepihom istim korakom kao i svakog dana proteklih šest godina, kako bi ušao u dvoranu u istom trenutku kad Big Ben počne da otkucava deseti sat.

Običnim danima, a ovaj je bio daleko od toga, u dvorani bi ga dočekala šačica poslanika koja bi učtivo ustala s crvenih klupa, naklonila se lordu kancelaru i ostala da stoji sve dok biskup ne završi jutarnju molitvu, nakon čega bi se pristupilo zasedanju.

Ali danas nije bilo tako jer je čuo žagor mnogo pre nego što je stigao do vrata. Čak se i on iznenadio prizorom koji ga je dočekao kad je stupio u dvoranu lordova. Crvene klupe bile su toliko krcate da su neki poslanici sedeli na stepenicama ispred prestola, dok su drugi stajali iza ograde pošto nisu uspeli da nađu mesto. Video je ovako dupke pun Dom lordova samo kad je Njegovo veličanstvo održao Kraljev govor, kojim je obavestio poslanike oba Doma o zakonima koje njegova vlada predlaže za sledeće zasedanje parlamenta.

Lord kancelar je ušao u dvoranu, a poslanici su odmah začu-tali, ustali kao jedan i naklonili se kad je zauzeo svoje mesto.

Najviši pravni autoritet u zemlji polako je prelazio pogledom po dvorani. Više od hiljadu nestrpljivih očiju mu je uzvraćalo. Pogled mu se zaustavio na troje mladih ljudi što su sedeli u drugom kraju dvorane, tačno iznad njega na galeriji za posetioce. Džajls Barington i njegova sestra Ema nosili su crninu iz poštovanja prema voljenom dedi, i Hari

Klifton je bio u crnom kako bi odao počast mentoru i dragom prijatelju. Lord kancelar je saosećao s njima, svestan da će im presuda koju će upravo izreći promeniti život. Molio se da je tako najbolje.

Kad je uvaženi Piter Vots, bristolski biskup - veoma prikladno, pomislio je lord kancelar - otvorio molitvenik, poslanici su pognuli glave i nisu ih podigli sve dok nije izgovorio reči „U ime Oca, Sina i Svetoga duha“.

Poslanici su seli na klupe, a lord kancelar je jedini ostao na nogama. Kad su se svi smestili, poslanici su čekali da čuju presudu.

„Vaša gospodstva“, počeo je, „ne mogu se pretvarati da je presuda koju ste mi poverili bila laka. Nasuprot tome, priznajem da je ovo jedna od najtežih odluka koje sam ikad morao doneti u svojoj dugoj karijeri. Ali Tomas Mor je poručio da kad odenemo ove odore moramo biti spremni da donosimo odluke koje će retko zadovoljiti sve. I zaista, vaša gospodstva, u tri takva slučaja lord kancelar je obezglavljen istog dana kad je izrekao svoju presudu.“

Usledio je smeh koji je ublažio napetost, ali samo načas.

„Međutim, moja dužnost je da ne zaboravim“, nastavio je kad je smeh zamro, „kako odgovaram jedino Svevišnjem. S tim na umu, vaša gospodstva, u slučaju Baringtona protiv Kliftona, u vezi s tim ko bi trebalo da bude zakoniti naslednik ser Hjuga Baringtona i preuzme porodičnu titulu, imanja i sva materijalna dobra...“

Lord kancelar je još jednom pogledao prema galeriji i pokolebao se. Pogled mu se zaustavio na troje nedužnih ljudi koji su nastavili da zure u njega. Pomolio se za Solomonovu mudrost pre nego što je dodao: „Pošto sam uzeo sve činjenice u obzir, presudio sam u korist... Džajlsa Baringtona.“

Žamor odmah odjeknu dvoranom. Novinari su brzo napuštali galeriju kako bi obavestili nestrpljive urednike da presuda lorda kancelara nije narušila načelo nasleđivanja i da Hari Klifton sad može da zaprosi Emu Barington. Publika u galeriji za posetioce nagnula se preko ograde da vidi kako će poslanici reagovati na presudu. Ali ovo nije fudbalska utakmica niti je lord kancelar sudija. Nema potrebe da dune u pištaljku jer će svaki poslanik prihvatiti njegovu presudu i poštovati je. Dok je lord kancelar čekao da žagor umine, ponovo je pogledao prema galeriji da vidi kako je reagovalo troje ljudi na koje je njegova odluka najviše uticala. Hari, Ema i Džajls su i dalje bezizrazno zurili u njega kao da još nisu shvatili pravi značaj njegove presude.

Posle meseci neizvesnosti, Džajlsa je preplavilo olakšanje iako se zbog smrti voljenog dede nije osećao kao pobednik.

Hari je mislio samo o jednom dok je čvrsto stezao Eminu ruku. Sad može da se oženi ženom koju voli.

Ema je i dalje bila nesigurna. Na kraju krajeva, lord kancelar im je stvorio sasvim novi niz nevolja, a oni neće moći da ga pozovu da ih razreši.

Lord kancelar je otvorio fasciklu sa zlatnim resama i zagledao se u dnevni red. Druga stavka je bila rasprava o predloženoj Nacionalnoj zdravstvenoj službi. Nekoliko poslanika je izašlo iz dvorane jer se sve vraćalo u normalu.

Lord kancelar nikad neće priznati nikome, čak ni najbližem povereniku, da se predomislio u poslednjem trenutku.

HARI KLIFTON
I
EMA BARINGTON
1945–1951.

PRVO POGLAVLJE

„PREMA TOME, AKO neko zna ikakav razlog zašto ovo dvoje ljudi ne mogu biti zakonski spojeni u svetoj bračnoj zajednici, neka progovori sad ili neka zauvek ćuti.“

Hari Klifton nikad neće zaboraviti prvi put kad je čuo te reči i kako mu se nekoliko trenutaka kasnije čitav život preokrenuo. Stari Džek, koji nije mogao da laže kao ni Džordž Vašington, otkrio je na sastanku sazvanom na brzu ruku u sakristiji kako postoji mogućnost da je Ema Barington, devojka koju Hari voli svim srcem i koja je upravo trebalo da mu postane žena, njegova polusestra.

Kad je Harijeva majka priznala da je jednom, samo jednom, imala seksualni odnos s Eminim ocem, Hjugom Baringtonom, nastao je pravi pakao. Prema tome, postojala je mogućnost da su on i Ema deca istog oca.

Za vreme izleta s Hjugom Baringtonom, Harijeva majka se zabavljala s Arturom Kliftonom, lučkim radnikom koji je radio u brodogradilištu *Barington*. Iako se Mejsi posle toga udala za Artura, sveštenik je odbio da venča Harija i Emu sve dok postoji mogućnost da se to kosi s drevnim crkvenim zakonima o krvnom srodstvu.

Nekoliko trenutaka kasnije Emin otac Hjugo se iskrao na zadnja vrata, kao kukavica što napušta bojište. Ema je s majkom otputovala u Škotsku, dok se Hari, očajan, vratio na Oksford, ne znajući šta da radi. Adolf Hitler je odlučio umesto njega.

Hari je nekoliko dana kasnije napustio univerzitet i zamenio akademsko ruho uniformom običnog mornara. Međutim, nije služio na velikom moru više od dve nedelje kad je jedan nemački torpedo pogodio njegovo plovilo i ime Harija Kliftona pojavilo se na spisku poginulih.

„Uzimaš li ovu ženu za svoju do kraja života?“

„Da.“

Hari je po završetku neprijateljstava, kad se vratio s bojnog polja ovenčan slavom, saznao da je Ema rodila njihovog sina, Sebastijana Artura Kliftona. Ali tek kad se potpuno oporavio, saznao je da je Hjugo Barington poginuo pod užasnim okolnostima i zaveštao porodici još jednu nevolju, jednako poražavajuću kao nemogućnost da se Hari oženi voljenom devojkom.

Hari nikad nije mislio da je važno što je nekoliko nedelja stariji od Džajlsa Baringtona, Eminog brata i svog najboljeg prijatelja, sve dok nije saznao kako bi mogao da bude prvi naslednik porodične titule, velikog imanja, brojnih poseda i, da citira oporuku, *svih materijalnih dobara*. Brzo je istakao kako ga nasleđe Baringtonovih ne zanima i da je više nego spreman da ustupi bilo kakvo pravo prvenstva koje bi mogao imati Džajlsu. Nosilac ordena podvezice i direktor Heraldičkog društva bio je spreman da prihvati takav dogovor i sve bi se možda dobro završilo da lord Preston, laburistički poslanik u Gornjem domu, nije preuzeo na sebe da podrži Harija u borbi za titulu, iako ga nije ni pitao.

„Reč je o načelu“, objasnio je lord Preston novinarima koji su ga ispitivali.

„Uzimaš li ovog čoveka za svog muža, kako biste živeli po božjim pravilima, u svetovj bračnoj zajednici?“

„Da.“

Hari i Džajls su ostali nerazdvojni prijatelji za vreme svega toga, iako su se zvanično borili jedan protiv drugog u najvišem državnom sudu, kao i na prvim stranicama nacionalne štampe.

Obojica bi bila presrećna zbog odluke lorda kancelara da je Emin i Džajlsov deda lord Harvi bio na svom mestu u prvoj klupi da čuje presudu, ali on nikad nije saznao za pobedu. Narod je ostao podeljen zbog presude, a obe porodice su mogle da se vrate normalnom životu.

Druga posledica presude lorda kancelara bila je što je, kako je štampa brzo obavestila radoznale čitaoce, najviši sud dosudio kako Hari i Ema nisu u krvnom srodstvu i da on po zakonu može da je zaprosi.

„Ovim prstenom vas venčavam i proglašavam mužem i ženom.“

Međutim, i Hari i Ema su znali da presuda jednog čoveka ne može nesporno dokazati da Hjužo Barington nije Harijev otac i kao posvećeni hrišćani brinuli su da možda krše božji zakon.

Njihova ljubav nije se umanjila zbog onoga što su preživeli. Samo je ojačala i, s ohrabrenjem svoje majke Elizabet i blagoslovom Harijeve majke Mejsi, Ema je pristala kad ju je Hari zaprosio. Rastužilo ju je samo što nijedna njena baka nije poživala da prisustvuje venčanju.

Nisu se venčali u Oksfordu kao što su ranije nameravali, s pompom univerzitetskog venčanja i neminovnom pažnjom javnosti, već su se odlučili za jednostavnu građansku ceremoniju u Bristolu kojoj su prisustvovali samo članovi porodice i nekoliko bliskih prijatelja.

Možda je najtužnije na šta su Hari i Ema nerado pristali bilo da im Sebastijan Artur Klifton bude jedino dete.

DRUGO POGLAVLJE

HARI I EMA su otputovali u Škotsku kako bi proveli medeni mesec u zamku Maldželri, predačkom domu lorda i ledi Harvi, Eminog pokojnog dede i pokojne babe. Ostavili su Sebastijana u sigurnim Elizabetinim rukama.

Zamak je probudio mnogo srećnih uspomena iz vremena kad su tamo proveli raspust pre nego što je Hari otputovao u Oksford. Danju su zajedno tumarali brdima i retko su se vraćali pre nego što bi sunce nestalo iza najvišeg planinskog vrha. Posle večere, a kuvar se setio kako gospodin Klifton voli tri porcije čorbe, sedeli su ispred rasplamsale vatre i čitali Ivлина Voa, Grejama Grina i Harijevog omiljenog pisca P. G. Vudhausa.

Posle dve nedelje, tokom kojih su naišli na više gorštačkih ovaca nego ljudskih bića, nevoljno su se otisnuli na dugo putovanje natrag do Bristola. Stigli su u *Menor haus*, radujući se životu ispunjenom spokojem. Međutim, nije ih to očekivalo.

Elizabet je priznala kako jedva čeka da prestane da se stara o Sebastijanu; prečesto je dolazilo do suza pre spavanja,

rekla im je. Njena sijamska mačka Kleopatra skočila je gazdarici u krilo i odmah zaspala. „Iskreno govoreći, došli ste u pravi čas“, dodala je. „Nijednom nisam uspela da rešim *Tajmsovu* ukrštenicu za prošle dve nedelje.“

Hari je zahvalio tašti na razumevanju. On i Ema su odveli hiperaktivnog petogodišnjeg sina natrag u *Barington hol*.

Pre nego što su se Hari i Ema venčali, Džajls je zahtevao da smatraju *Barington hol* svojim domom budući da on većinu vremena provodi u Londonu zbog dužnosti laburističkog poslanika u parlamentu. Ta kuća je bila savršena za njih, s bibliotekom od deset hiljada knjiga, prostranim parkom i štalama punim konja. Hari je mogao na miru da piše detektivske romane o Vilijamu Voriku, Ema je jahala svakog dana a Sebastijan se igrao na velikom imanju i redovno donosio čudne životinje na čaj.

Džajls je često petkom uveče dolazio u Bristol, na vreme da im se pridruži na večeri. U subotu ujutru je odlazio na sastanke s članovima okružnog veća pa svraćao na kruglu piva u radničku krčmu u luci sa svojim pomoćnikom Grifom Haskinsom. Posle toga su zajedno s deset hiljada birača na stadionu *Istvil* gledali kako *Bristol rovers* gube češće nego što pobeđuju. Džajls nikome, čak ni svom pomoćniku, nije priznao kako bi radije subotom posle podne gledao kako *Bristol* igra ragbi jer bi ga Grif odmah podsetio da se na *Memorijal graundu* ne okuplja više od dve hiljade gledalaca i da oni mahom glasaju za konzervativce.

Nedeljom ujutru se Džajls mogao zateći kako kleči u Crkvi Svete Marije Redklif pored Harija i Eme. Hari je pretpostavljao da mu je to samo još jedna poslanička dužnost jer je u školi koristio svaki mogući izgovor da izbegne

pohađanje službe. Ali niko nije mogao osporiti da Džajls brzo stiće glas savesnog i marljivog poslanika.

Iznenada su se, bez objašnjenja, Džajlsove posete preko vikenda proredile. Kad god bi Ema potegla to pitanje s bratom, on bi promrmljao nešto o obavezama u parlamentu. Hari nije bio ubeđen i nadao se da duga odsustvovanja iz izborne jedinice neće koštati njegovog šuraka tesne većine na sledećim izborima.

Jednog petka su otkrili pravi razlog Džajlsove zauzetosti prethodnih meseci.

Pozvao je Emu ranije te nedelje da joj kaže kako će doći u Bristol za vikend i da će stići na večeru u petak. Međutim, nije je upozorio da će doći s jednom gošćom.

Emi su se uglavnom dopadale Džajlsove devojke, koje su uvek bile privlačne, često pomalo praznoglave i bez izuzetka su ga obožavale, iako nije ostao dovoljno dugo ni s jednom da bi je bolje upoznala. Ali ovog puta to neće biti slučaj.

Kad im je Džajls tog petka predstavio Virdžiniju, Ema se zapitala šta li njen brat vidi na toj devojci. Složila se da je lepotica i da ima dobre veze. U stvari, Virdžinija ih je više puta podsetila da je bila debitantkinja godine (1934), a triput je pre nego što su seli da večeraju napomenula da je kćerka grofa Fenvika.

Ema bi to pripisala živcima da Virdžinija nije mrljavila hranu i šapnula Džajlsu, dovoljno glasno da je svi čuju, kako mora da je veoma teško naći pristojnu posluđu u Glosterširu. Na njeno iznenađenje, Džajls se samo smeškao njenim zapažanjima i nijednom joj se nije usprotivio. Ema je taman htela da kaže nešto zbog čega bi se kasnije pokajala kad je Virdžinija objavila da je iscrpljena posle napornog dana i da će se povući.

Kad se ona udaljila s Džajlsom iza sebe, Ema je otišla u salon, natočila veliku čašu viskija i klonula na najbližu naslonjaču.

„Bog zna šta li će moja majka misliti o leđi Virdžiniji.“

Hari se osmehnuo. „Neće biti važno šta Elizabet misli jer mi se čini da će Virdžinija opstati koliko i većina Džajlsovih bivših devojaka.“

„Nisam tako sigurna“, odgovorila je. „Ali čudi me što se zanima za Džajlsa kad očigledno nije zaljubljena u njega.“

Kad su se Džajls i Virdžinija odvezli natrag u London posle nedeljnog ručka, Ema je brzo zaboravila na kćerku grofa Fenvika jer je morala da se suoči s mnogo ozbiljnijom nevoljom. Još jedna dadilja je dala otkaz, rekavši da je jež u njenom krevetu bio poslednja kap. Hari je saosećao sa sirotom ženom.

„Ne pomaže što je jedina“, rekla je Ema pošto ga je konačno smestila u krevet. „Sigurno mu nije zabavno što nema s kim da se igra.“

„Meni to nikad nije smetalo“, odgovorio je Hari, podigavši pogled s knjige.

„Tvoja majka mi je rekla da si joj zadavao mnogo muka pre nego što si krenuo u školu *Sveti Bid*. Uostalom, u njegovim godinama si provodio više vremena u luci nego kod kuće.“

„Pa, uskoro će i on krenuti u *Sveti Bid*.“

„A šta očekuješ da radim dotle? Da ga svakog jutra ostavljam u luci?“

„To nije loša ideja.“

„Uozbilji se, dragi moj. Da nije bilo Starog Džeka, ti bi još bio tamo.“

„Istina“, odvratio je Hari i podigao čašu da nazdravi velikom čoveku. „Ali šta možemo da uradimo u vezi s tim?“

Ema toliko dugo nije odgovarala da se Hari zapitao nije li zaspala. „Možda je vreme za još jedno dete.“

Hari se toliko iznenadio da je sklopio knjigu i pomno se zagledao u ženu. Nije bio siguran je li dobro čuo. „Ali mislio sam da smo se dogovorili...“

„Jesmo. I nisam se predomislila, ali nema razloga da ne razmišljamo o usvajanju.“

„Otkud to, draga moja?“

„Ne mogu prestati da razmišljam o devojčici koju su našli u očevoj kancelariji one noći kad je umro“ – Ema nikad nije uspela da prevali reč ubijen preko usana – „kao i o mogućnosti da je ona njegovo dete.“

„Ali nema dokaza za to. U svakom slučaju, nisam siguran kako bi mogla da saznaš gde je ona posle toliko vremena.“

„Mislila sam da se posavetujem s poznatim piscem detektivskih romana.“

Hari je pažljivo razmislio pre nego što je odgovorio. „Vilijam Vorik bi ti verovatno savetovao da pokušaš da stupiš u vezu s Derekom Mičelom.“

„Ali svakako nisi zaboravio da je Mičel radio za mog oca i da nije baš vodio računa o onome što je najbolje za nas.“

„Istina“, složio se Hari. „I upravo zato bih potražio njegov savet. Na kraju krajeva, on je jedini koji zna za sve tajne iz prošlosti.“

Dogovorili su se da se sastanu u hotelu *Grand*. Ema je stigla nekoliko minuta ranije i izabrala sto u uglu gde niko nije mogao da ih prisluškuje. Ponavljala je pitanja koja želi da mu postavi dok je čekala.

Gospodin Mičel je ušao u predvorje kad je sat otkucao četiri puta. Iako se malo podgojio i imao više sedih otkako ga je poslednji put videla, ipak je bio nepogrešivo prepoznatljiv po hramanju. Prvo je pomislila kako više liči na bankarskog

službenika nego na privatnog detektiva. Očigledno ju je prepoznao jer se uputio pravo prema njoj.

„Drago mi je što vas ponovo vidim, gospođo Klifton“, pozdravio ju je.

„Sedite, molim vas“, rekla je Ema, pitajući se je li nervozan koliko i ona. Rešila je da odmah pređe na stvar. „Želela sam da se vidimo, gospodine Mičele, jer mi je potrebna pomoć privatnog detektiva.“

Mičel se od nelagode promeškoltio na stolici.

„Kad smo se poslednji put videli, obećala sam da ću podmiriti ostatak očevog duga.“ To je bio Harijev predlog. Rekao je da će Mičel na osnovu toga zaključiti kako ona zaista želi da ga unajmi. Otvorila je tašnu, izvadila kovertu i pružila je Mičelu.

„Hvala“, odgovorio je, приметно iznenađen.

Ema je nastavila. „Kad smo se poslednji put videli, razgovarali smo o bebi koja je nađena u korpi u kancelariji mog oca. Viši inspektor Blejkmor, koji je vodio slučaj, kao što se sigurno sećate, rekao je mom suprugu da su se lokalne vlasti pobrinule za tu devojčicu.“

„To bi bila uobičajena praksa s obzirom na to da niko nije došao da je traži.“

„Da, toliko sam saznala. Koliko juče sam razgovarala s osobom zaduženom za te stvari u gradskoj skupštini, ali odbio je da mi kaže gde bi ta devojčica danas mogla biti.“

„Mora da je tako naredio službeni izvršitelj koji je ispiti-vao smrt kako bi zaštitio dete od ljubopitljivosti novinara. To ne znači da ne postoje načini da se otkrije gde se dete nalazi.“

„Drago mi je što to čujem.“ Ema je oklevala. „Ali pre nego što nastavimo tim putem, moram biti sigurna da je ta devojčica dete mog oca.“

„Uveravam vas, gospođo Klifton, da nema sumnje u to.“

„Kako možete biti tako sigurni?“

„Mogao bih vam ispričati sve pojedinosti, ali verovatno bi vam bilo neprijatno.“

„Gospodine Mičele, ne verujem da bi išta što mi ispričate o mom ocu moglo da me iznenadi.“

Mičel je počutao nekoliko trenutaka. Naposljetku je rekao: „Sigurno znate da se ser Hjugo preselio u London dok sam radio za njega.“

„Tačnije, pobjegao je na dan mog venčanja.“

Mičel nije ništa odgovorio na to. „Približno godinu dana kasnije, počeo je da živi s izvesnom gospođicom Olgom Pjotrovskom na Launds skveru.“

„Ali kako je to mogao da priušti kad ga je moj deda ostavio bez penija?“

„Nije mogao. Da se otvoreno izrazim, nije samo živio sa gospođicom Pjotrovskom već je živio *na* njen račun.“

„Možete li mi reći nešto o toj dami?“

„Mnogo toga. Bila je Poljakinja po rođenju i pobjegla je iz Varšave 1941, ubrzo nakon što su joj roditelji uhapšeni.“

„Šta su zgrešili?“

„Bili su Jevreji“, odgovorio je Mičel ravnodušno. „Uspela je da pređe granicu s nekoliko porodičnih dragocenosti i stigne u London, gde je iznajmila stan na Launds skveru. Nedugo posle toga upoznala je vašeg oca na koktelu kod jednog zajedničkog prijatelja. Udvarao joj se nekoliko nedelja i potom se preselio kod nje pošto joj je dao reč da će se venčati s njom čim mu razvod postane pravosnažan.“

„Rekla sam da me ništa ne može iznenaditi. Pogrešila sam.“

„Postaje gore“, upozorio ju je Mičel. „Kad je vaš deda umro, ser Hjugo je odmah napustio gospođicu Pjotrovsku i vratio se u Bristol da preuzme nasledstvo i predsedavanje brodskom linijom *Barington*. Ali pre toga je ukrao sav nakit gospođice Pjotrovske kao i nekoliko vrednih slika.“

„Zašto nije uhapšen ako je to istina?“

„Uhapšen je“, odgovorio je Mičel. „Trebalo je da ga optuže kad je njegov saradnik Tobi Danstabl, koji je pristao da potkaže saradnike, izvršio samoubistvo u ćeliji noć pre suđenja.“

Ema je pogla glavu.

„Želite li da prekinem, gospođo Klifton?“

„Ne“, odgovorila je i pogledala ga pravo u oči. „Moram sve da znam.“

„Iako vaš otac to nije znao kad se vratio u Bristol, gospođica Pjetrovska je zatrudnela. Rodila je devojčicu, koja je uvedena u matičnu knjigu kao Džesika Pjetrovska.“

„Kako to znate?“

„Zato što me je gospođica Pjetrovska unajmila kad vaš otac više nije mogao da izmiruje moje račune. Ironično je što je ostala bez novca baš kad je vaš otac nasledio bogatstvo. Zbog toga je i otputovala u Bristol sa Džesikom. Želela je da ser Hjugo sazna kako ima još jednu kćerku jer je mislila da je njegova dužnost da odgaji devojčicu.“

„Što je sad moja dužnost“, rekla je Ema tiho. Zastala je. „Ali nemam predstavu kako da je pronađem i nadala sam se da ćete mi pomoći.“

„Učiniću sve što mogu, gospođo Klifton. Ali neće biti lako posle toliko vremena. Vi ćete prvi saznati ako nešto otkrijem“, dodao je dok je ustajao.

Ema je osetila blagu grižu savesti dok je Mičel hramao dalje od nje. Nije ga ponudila ni šoljom čaja.

Nije mogla da dočeka da se vrati kući i ispriča Hariju kako je sastanak s Mičelom protekao. Kad je uletela u biblioteku *Barington hola*, spuštao je slušalicu. Toliko se široko osmehivao da je samo rekla: „Ti prvi.“

„Moj američki izdavač želi da idem na turneju po Americi kad mi sledećeg meseca objave knjigu.“

„To je divna vest, dragi. Konačno ćeš moći da upoznaš moju baba-tetku Filis, da ne spominjem rođaka Alistera.“

„Jedva čekam.“

„Ne rugaj se, dete!“

„Neću, pošto je izdavač predložio da mi se pridružiš na putovanju tako da ćeš je i ti videti.“

„Volela bih da idem s tobom, dragi, ali trenutak nije mogao biti gori. Dadilja Rajan je spakovala kofere i stidim se što moram reći da agencija za zapošljavanje dadilja neće više da saraduje s nama.“

„Možda mogu nagovoriti izdavača da pristane da i Seb pođe.“

„Što bi verovatno dovelo do naše deportacije“, odvratila je. „Ne, ja ću ostati kod kuće sa Seбом dok ti osvajaš kolonije.“

Hari je zagrljio ženu. „Šteta. Nadao sam se drugom medenom mesecu. Uzgred, kako je protekao sastanak s Mičelom?“

Hari je bio na književnom ručku u Edinburgu kad je Derek Mičel pozvao Emu.

„Možda imam trag“, rekao je, ne predstavivši se. „Kad možemo da se nađemo?“

„U deset sutra ujutru, na istom mestu?“

Tek što je spustila slušalicu, telefon je ponovo zazvonio. Javila se i čula sestru s druge strane.

„Kakvo prijatno iznenađenje, Grejs. Ali znajući te, imaš dobar razlog za javljanje.“

„Neke od nas imaju posao s punim radnim vremenom“, podsetila ju je Grejs. „Ali u pravu si. Zovem te jer sam sinoć bila na predavanju profesora Sajrusa Feldmana.“

„Dvostrukog dobitnika Pulicerove nagrade?“ pitala je Ema u nadi da će zadiviti sestru. „Sa Stanfordskog univerziteta, ako se dobro sećam.“

„Zadivljena sam“, odgovorila je Grejs. „Ali važnije je što će te zadiviti govor koji je održao.“

„On je ekonomista, koliko se sećam“, odgovorila je Ema, pokušavajući da se održi na površini. „Teško da je to moja oblast.“

„Nije ni moja, ali kad je govorio o transportu...“

„Zvuči opčinjavajuće.“

„I bilo je“, odvrtila je Grejs, ne obazirući se na njenu zajedljivost, „pogotovo kad se osvrnuo na budućnost plovidbe pošto *Engleska prekomorska avionska korporacija* name-rava da uvede redovnu liniju od Londona do Njujorka.“

Ema je odjednom shvatila zašto ju je sestra pozvala. „Postoji li ikakva nada da dobijem prepis tog predavanja?“

„Postoji nešto bolje od toga. Njegovo sledeće odredište je Bristol te ćeš moći lično da ga čuješ.“

„Možda bih mogla da porazgovaram s njim posle predavanja. Volela bih da ga pitam mnogo toga.“

„Dobra ideja, ali čuvaj se. Iako je on od onih muškaraca kojima je mozak veći od muda, trenutno je u četvrtom braku, a sinoć nije bilo ni traga od njegove žene.“

Ema se nasmejala. „Veoma si bezobrazna, sestrice, ali hvala na savetu.“

Hari se sutra ujutru odvezao vozom od Edinburga do Mančestera. Pošto je govorio pred malim skupom u opštinskoj biblioteci, pristao je da odgovara na pitanja.

Prvo je neminovno postavio novinar. Oni se retko predstavljaju i činilo se da ih njegova najnovija knjiga veoma

malo zanima, ako ih uopšte i zanima. Danas je bio red na *Mančester gardijan*.

„Kako je gospođa Klifton?“

„Dobro, hvala na pitanju“, odgovorio je obazrivo.

„Je li istina da oboje živite u istoj kući sa ser Džajlsom Baringtonom?“

„Kuća je prilično velika.“

„Jeste li ogorčeni što je ser Džajls dobio sve iz očeve oporuke a vi niste dobili ništa?“

„Naravno da nisam. Dobio sam Emu, a to je jedino što sam oduvek želeo.“

To kao da je načas ućutkalo novinara, što je pružilo priliku nekome iz publike da se javi.

„Kad će Vilijam Vorik dobiti mesto višeg inspektora Davenporta?“

„Neće u sledećoj knjizi“, odgovorio je Hari, osmehnuvši se. „Uveravam vas u to.“

„Je li tačno, gospodine Kliftone, da ste za poslednje tri godine ostali bez sedam dadilja?“

U Mančesteru očigledno ima više novinskih kuća.

U kolima na putu do železničke stanice Hari je gundao zbog štampe iako ga je domaćin iz Mančestera uveravao da publicitet ne škodi prodaji knjige. Ali Hari je znao da Ema brine zbog neprestane pažnje javnosti i uticaja koji bi to moglo imati na Sebastijana kad krene u školu.

„Dečaci umeju da budu veoma surovi“, podsetila ga je.

„Pa, bar ga neće tući zato što je olizao činiju s kašom“, odgovorio je Hari.

Iako je Ema stigla nekoliko minuta ranije, Mičel je već sedeo u separeu. Ustao je čim mu se pridružila. „Jeste li za čaj, gospodine Mičele?“, pitala je pre nego što je sela.

„Ne, hvala, gospođo Klifton.“ Mičel nije bio od onih što časkaju. Seo je i otvorio beležnicu. „Izgleda da su lokalne vlasti smestile Džesiku Smit...“

„Smit?“, upita Ema. „Zašto ne Pjetrovska ili čak Barington?“

„Prelako bi joj ušli u trag i pretpostavljam da je službeni izvršitelj zahtevao anonimnost za vreme istrage. Lokalne vlasti su“, nastavio je, „poslale gospođicu Dž. Smit u Dom doktora Barnarda* u Bridžvoteru.“

„Zašto u Bridžvoteru?“

„Verovatno je tad tamo bio najbliži dom u kome je bilo mesta.“

„Je li ona i dalje tamo?“

„Koliko sam uspeo da saznam, jeste. Ali nedavno sam otkrio da nameravaju da pošalju nekoliko devojčica u domove u Australiji.“

„Zašto bi to uradili?“

„Deo australijske imigracione politike jeste da plaća deset funti kako bi se pospešilo naseljavanje zemlje mladim ljudima, a trenutno naročito traže devojčice.“

„Mislila sam da će ih dečaci više zanimati.“

„Izgleda da ih već imaju dovoljno“, odgovorio je Mičel i osmehnuo se, što je bio redak prizor.

„Onda bi najbolje bilo da što pre odemo u Bridžvoter.“

„Samo malo, gospođo Klifton. Ako pokažete preveliko oduševljenje, sabraćé dva i dva i otkriti zašto vas gospođica Dž. Smit toliko zanima pa zaključiti kako vi i gospodin Klifton niste prikladni da je usvojite.“

„Ali zbog čega bi nas odbili?“

„Zbog vašeg prezimena, za početak. Da ne spominjem što niste bili u braku s gospođicom Kliftonom kad ste rodili sina.“

---

* Doktor Tomas Barnardo je osnovao više sirotišta u Engleskoj u devetnaestom veku. (Prim. prev.)

„Pa šta predlažete?“, pitala je Ema tiho.

„Podnesite zahtev na uobičajen način. Nemojte odati da vam se žuri i neka deluje kao da odluku prepuštate njima.“

„Ali kako da znamo da nas u svakom slučaju neće odbiti?“

„Moraćete da ih pogurate u pravom smeru, zar ne, gospođo Klifton?“

„Šta predlažete?“

„Prilikom popunjavanja zahteva, moraćete da navedete čemu dajete prednost. To svima štedi mnogo vremena i truda. Zato navedite kako tražite petogodišnju ili šestogodišnju devojčicu pošto vam je sin malo stariji. Tako će suziti izbor.“

„Imate li još neki predlog?“

„Imam“, odgovorio je Mičel. „Štriklirajte kvadratić u kome stoji da je verispovest nevažna.“

„Zašto bi to pomoglo?“

„Zato što u prijavi gospođice Džesike Smit piše da joj je majka Jevrejka a otac nepoznat.“

TREĆE POGLAVLJE

„KAKO LI JE jedan limunko* uspeo da dobije Srebrnu zvezdu?“, pitao je imigracioni službenik na *Ajdlvajldu* dok je gledao Harijevu vizu.

„Duga priča“, odgovorio je Hari, misleći kako nije pametno da mu kaže kako je uhapšen zbog ubistva čim je prošli put kročio u Njujork.

„Lepo se provedite u Sjedinjenim Američkim Državama.“ Službenik se rukovao s njim.

„Hvala.“ Hari se trudio da ne deluje iznenađeno dok je pratio znakove prema delu gde može podići prtljag. Pono-vo je pogledao uputstva dok je čekao da se pojavi njegov kofer. Dočekaće ga glavni predstavnik za odnose s javnošću izdavačke kuće *Viking*, otpratiti ga do hotela i izložiti mu raspored. Kad god bi posetio neki grad u Engleskoj, pratio bi ga domaći predstavnik prodaje te nije bio sasvim siguran šta je predstavnik za odnose s javnošću.

---

* U Severnoj Americi su tako nazivali engleske mornare koji su dolazili u Novi svet zato što su sisali limun da ne bi dobili skorbut. (Prim. prev.)

Pošto je uzeo stari školski kofer, Hari je produžio prema carini. Jedan službenik ga je zamolio da otvori kofer, letimično pogledao pa kredom nacrtao veliki krst sa strane pre nego što mu je dao znak da produži. Hari je prošao ispod velikog polukružnog znaka na kome je pisalo *Dobro došli u Njujork* iznad fotografije s koje se široko osmehivao gradonačelnik Vilijam O'Dvajer.

Kad je izašao u dolazni hol, dočekao ga je red uniformisanih vozača koji su držali papire s imenima. Potražio je prezime „Klifton“ pa se osmehnuo vozaču kad ga je spazio. „To sam ja.“

„Drago mi je, gospodine Kliftone. Ja sam Čarli.“ Uzeo je Harijev teški kofer kao da je aktovka. „A ovo je Natali, vaša predstavica za odnose s javnošću.“

Hari se okrenuo prema mladoj ženi koja je u uputstvima navedena samo kao „N. Redvud“. Bila je visoka gotovo kao i on, plave kose s pomodnom frizurom, plavim očima i zubima beljim i pravilnijim nego što je ikada video, osim na reklami za zubnu pastu na jednom plakatu. Kao da to nije dovoljno, glava joj je počivala na telu oblika peščanog sata. Hari nikad nije sreo nikoga nalik Natali u posleratnoj Engleskoj s ograničenim sledovanjima.

„Drago mi je, gospođice Redvud“, rekao je dok su se rukovali.

„I meni je drago, Hari“, odgovorila je. „Zovite me Natali“, dodala je dok su pratili Čarlija kroz gužvu. „Vaš sam veliki obožavalac. Naprosto obožavam Vilijama Vorika i ne sumnjam da će vaša najnovija knjiga postići veliki uspeh.“

Kad su stigli do ivičnjaka, Čarli je otvorio vrata najduže limuzine koju je Hari video. Hari je stao u stranu da pustiti Natali.

„O, obožavam Engleze“, rekla je kad je ušao za njom. Limuzina se uključila u saobraćaj koji je polako napredovao prema Njujorku. „Prvo ćemo otići do vašeg hotela. Uzela sam vam apartman na jedanaestom spratu u *Pjeru*. Imate dovoljno vremena da se osvežite pre nego što se pridružite gospodinu Ginzbergu na ručku u klubu *Harvard*. Uzgred, on se raduje što će vas upoznati.“

„I ja se radujem što ću upoznati njega“, odgovorio je Hari. „On je objavio moje zatvorske dnevnikе kao i prvi roman o Vilijamu Voriku te sam mu veoma zahvalan.“

„I uložio je mnogo vremena i novca kako bi roman *Da se nisi usudio* dospelo na listu bestselera. Zamolio me je vam detaljno objasniti kako to nameravamo da postignemo.“

„Učinite to, molim vas“, rekao je Hari i pogledao kroz prozor da uživa u pogledu koji je poslednji put imao iz zadnjeg dela žutog zatvoreničkog autobusa koji ga je vodio u zatvorsku ćeliju umesto u apartman u hotelu *Pjer*.

Dotakla ga je po nozi. „Moramo da pokrijemo mnogo toga pre nego što se sastanete s gospodinom Ginzbergom.“ Natali mu je pružila debelu plavu fasciklu. „Za početak ću vam objasniti kako ćemo vašu knjigu ubaciti na listu bestselera zato što ovde poslujemo potpuno drugačije nego u Engleskoj.“

Hari je otvorio fasciklu i pokušao da se usredsredi. Nikad ranije nije sedeo pored žene koja izgleda kao da ju je neko izlio u haljinu.

„U Americi“, nastavila je Natali, „imate samo tri nedelje da se postarate da vam knjiga dospe na listu bestselera *Njujork tajmsa*. Ako se za to vreme ne probijete u prvih petnaest, knjižare pakuju zalihe romana i vraćaju ga izdavaču.“

„To je ludo“, istakao je Hari. „Kad knjižara naruči primerke u Engleskoj, izdavač smatra da je knjiga prodana.“

„Ne nudite knjižarama mogućnost da vrate neprodane primerke?“

„Naravno da ne nudimo“, odvrati Hari, preneražen tom idejom.

„A je li tačno i da prodajete knjige bez popusta?“

„Da, naravno.“

„Pa, otkrićete da je ovde potpuno drugačije jer ako uđete u prvih petnaest, cena se odmah prepolovljuje a knjiga premešta u zadnji deo knjižare.“

„Zašto? Bestseller bi svakako valjalo vidno izložiti u prednjem delu knjižare, čak i u izlogu, a pogotovo ne treba odobriti popust.“

„Nije tako pošto su reklamni agenti otkrili da ako neko uđe u knjižaru s namerom da kupi određeni bestseller i mora da ode u zadnji deo da ga pronađe, jedan od pet kupaca kupi još dve knjige na putu do pulta s knjigama na popustu dok jedan od tri uzme još jednu.“

„Pametno, ali ne verujem da će to zaživeti u Engleskoj.“

„Verujem da je to samo pitanje vremena, ali sad bar razumete zašto je tako važno da vam knjiga što je pre moguće dospe na tu listu jer kad se cena jednom prepolovi verovatno ćete još nekoliko nedelja ostati među prvih petnaest. Zapravo je teže sići s liste nego dospeti na nju. Ali ako omanete, roman *Da se nisi usudio* biće povučen s polica za mesec dana a mi ćemo izgubiti mnogo novca.“

„Shvatio sam poruku“, odgovorio je Hari dok je limuzina polako prelazila Bruklinski most. Ponovo je video žute taksije za čijim volanima su sedeli taksisti kojima cigarete vire iz usta.

„Još je teže što ćemo morati da posetimo sedamnaest gradova za dvadeset jedan dan.“

„Mi?“

„Da, biću uz vas za vreme turneje“, odvrtila je nehajno. „Uglavnom ostajem u Njujorku i prepuštam lokalnom predstavniku za odnose s javnošću u svakom gradu da brine o piscima, ali ne i ovog puta, jer je gospodin Ginzberg zahtevao da vas ne ostavljam.“ Ponovo mu je lako dotakla nogu pa okrenula stranicu u fascikli što joj je ležala na krilu.

Hari ju je pogledala i ona mu se koketno osmehnula. Da li očijuka s njim? Ne, to je nemoguće. Na kraju krajeva, tek su se upoznali.

„Već sam vam ugovorila gostovanja na vodećim radio-stanicama, uključujući emisiju Meta Džejkobsa, koja svakog jutra ima jedanaest miliona slušalaca. Niko nije delotvorniji od Meta kad je reč o izvlačenju knjiga iz knjižara.“

Hari je imao nekoliko pitanja, ali Natali je bila kao vinčesterka, ispaljivala je metak kad god bi podigao glavu.

„Moram da vas upozorim“, nastavila je bez predaha, „većina velikih programa vam neće pružiti više od nekoliko minuta, oni nisu kao vaš *Bi-Bi-Si*. Oni ne shvataju pojam 'opširnosti'. Zato morate voditi računa da što češće ponovite naslov knjige.“

Hari je listao raspored turneje. Činilo se da svaki dan počinje u drugom gradu, gde je trebalo da gostuje u jutarnjoj radio-emisiji a zatim su sledili brojni intervjui pre no što potrči na aerodrom.

„Ophodite li se ovako prema svim svojim piscima?“

„Naravno da ne“, odgovorila je Natali. Ponovo mu je dotakla nogu. „Što nas dovodi do najveće nevolju koju imamo s vama.“

„Imate nevolju sa mnom?“

„Svakako. Većina novinara će želeći da vas ispituje o vašoj zatvorskoj kazni i kako je jedan Englez uspeo da dobije